Határtalanul! Szerbiában és Horvátországban

HAT/299/2024HAT-KP-1-2023 - HATÁRTALANUL!

Szabadkától Fiuméig -Bácskától Szlavónián át a magyar tengermellékig

2025.06.09-13.

Bajai és Kalocsai Nebuló EGYMI

BESZÁMOLÓ

A **Határtalanul** pályázat keretében a **Bajai EGYMI és KALOCSAI NEBULÓ EGYMI** közös szervezésében 2025.06.09-13-ig szerbiai és horvátországi kiránduláson vettünk részt. Sajnos 1 diák és 1 kísérő tanár megbetegedett, így az eredeti 31 fő helyett 29- en vettünk részt (24 diák + 5 kísérőtanár).

Utunkat a **Kárpáteurópa Utazási Iroda s**zervezte. A sikeres utazáshoz nagyban hozzájárult a **Alföld Travel Kft.** képviseletében buszsofőrünk, aki biztonságosan szállított minket a helyszínek között és honismereti vezetőnk Faragó Zoltán, aki a programpontokhoz tartozó földrajzi, történelmi és kulturális ismeretekkel látta el a csoportot.

Az utazás célja a magyarságtudat erősítésének megőrzése és az, hogy bemutassuk nemzetünk múltját és jelenét a mai határainktól délre a magyar tengermelléken, amikor még volt tengerünk Horvátországban, tengerpartunk az Adrián, felfedezzük emlékeinket a mai határhoz közeli horvát Szlavóniában, és a szomszédos Vajdaságban, Szerbiában.

Utunk során találkozót, közös programot szerveztünk az érintett tájegységek magyar diákjaival, erősítve az együvé tartozás érzését a fiatalok körében is. Nem felejtkeztünk el az évszázados emlékeink, évezredes történelmünk helyszíni bemutatásáról sem. Megmutattuk a diákoknak is, hogy milyen nagy és gazdag volt a hajdani Magyarország. Szerettük volna személyes tapasztalatokon át közelebb vinni a csoport tagjaihoz a tényt, hogy a magyarok szülőföldje déli irányban sem zárul le Horvátország irányába. Délvidék évszázadokon át szolgált Magyarország és Európa védőbástyájaként. De a várak és vitézek földjén számos, a magyarságunk sorsát meghatározó tudósunk és költőnk is napvilágot látott. Az épített örökségünk mellett természeti csodákban is gazdag táj Horvátország magyar vonatkozású

vidéke, amely elfeledett kincsesládikaként várja, hogy a magyarság ismét felfedezze magának.

Előkészítő foglalkozás időpontja: 2025. június 4.

Fontosabb tevékenységek:

A program megismertetése, helyszínek megkeresése térképen, fontosabb látványosságok levetítése. A programokhoz kapcsolódó történelmi események összegyűjtése.

Fontosabb viselkedési szabályok közös kialakítása.

Balesetvédelmi oktatás, a rendhagyó helyzetekre való felkészítés. A kirándulással

kapcsolatos szervezési feladatok átbeszélése. Szülői tájékoztató kiosztása.

Az előkészítő óra során kiemeltük, hogy bár jelenleg a történelmi Magyarország területén több mint féltucatnyi különböző ország osztozik, mi anyaországiak és a kirándulásunk során felkeresett délvidéki magyarok is ugyanazon nemzet tagjai vagyunk. Megismertettük diákjainkkal az ott élő magyarság létszámát, az államhatáron kívüli elhelyezkedés történelmi okait, a határkijelölés folyamatának érdekes momentumait, a jelenlegi etnikai összetételt és a tanulmányi kirándulás részletes programját. Az eddigi tanulmányaik során elsajátított tananyag, irodalom, történelem, földrajz témakörei és a kirándulásunk során megismerni kívánt ismeretek között kapcsolódási pontokat kerestünk, melyhez felhasználtuk a

Barangoló digitális tartalomtárat. Külön hangsúlyt fektettünk a toleráns viselkedés alapszabályainak megismertetésére és arra, hogy a buszos utazás során milyen szabályokat kell betartaniuk a tanulóinknak.

A kirándulás programjának bemutatása:

1. nap

2025.06.09-én reggel 8 órakor elindultunk nagy utunkra.

Szabadkán a szecessziós Városházát néztük meg, majd a Jakab és Komor szobrait, a Szentháromság szobrot, a Kaszinó épületét, a Népszínházat, sétáltunk a Korzón. Megcsodáltuk a mézeskalács házat, a Raichle-palotát, megkoszorúztuk Mátyás király szobrát, átsétáltunk a Gimnázium elé, a Kosztolányi szobrokhoz. Palics állatkertjét és gyönyörű tavát is megnézhettük. Megkoszorúztuk a szabadkai tömegsírt, ahol a délvidéki népirtás áldozataira emlékeztünk. Ezután utaztunk Tóthfaluba, ahol honismereti vezetőnk Faragó Zoltán, a vajdasági ismert idegenforgalmi vállalkozó bemutatta nekünk ezt a színmagyar települést, ahol óriási szeretettel és féltő gonddal őrzik, óvják a mai napig a magyarságukat. Sétát tettünk a magyarság nagy alakjait megformázó „Szentek és királyok emlékparkjában”. Tanulóink örömére ”törpekecskézés” következett majd rackajuh etetés. A „Mini Délvidék park” is vezetőnk ötlete alapján keletkezett, amely a Kárpát-medence déli részét, a Vajdaságot ábrázolja. A térség legszebb épületei, híres folyói méretarányos kicsinyítésben láthatóak. Szállásunk is itt, Tóthfaluban volt a Páncél panzióban. A plébános által fenntartott étteremben házias ételekkel fogadták csoportunkat.

2. nap

Iskolalátogatást tettünk Tóthfaluban a helyi iskolában, ahol közös programunk volt a diákokkal a helyi magyar tanintézményben, közös sétát tettünk a településen. Látogatásunk emlékére ajándékcsomagokkal kedveskedtünk a tanulóknak.

Ezután Zomborba utaztunk, Bács-Bodrog vármegye egykori központjába, ahol megtekintettük az egykori vármegyeháza épületét, a zombori napórát majd ellátogattunk a batinai ütközet helyszínére, ahol emlékművet állítottak az ütközetben elhunyt Vörös Hadsereg katonái és a partizán alakulatok tagjai számára, akik megalapozták Baranya felszabadulását a németek alól. Ezután folytattuk utunkat Eszékre, amely városban az 1849 februárjában szabadságharcunk legnagyobb magyar veszteséggel járó ütközete zajlott. A főtéren megtekintettük a Szent Péter és Pál Nagytemplomot.

Szállásunk Csúzán a Piroska panzióban volt, itt is finom vacsorával vártak bennünket.

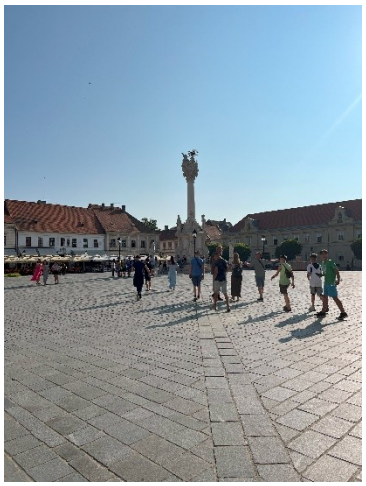

3. nap:

Reggeli után Kórógyra, Szentlászlóra mentünk. Szentlászlót 1991-ben sújtotta a délszláv háború borzalma. A helyi református templomban elmesélték nekünk, hogy a horvát hadsereg mellé álló falu tanúsította a legnagyobb ellenállást a környéken. 1991. október 1-jén a Jugoszláv Néphadsereg aknavetőkkel és ágyúlövedékekkel lerombolta a szentlászlói templomot és a házak 96%-át. Megkoszorúztuk Szent László szobrát.

Ezután indultunk Fiumébe a „Tengerhez magyar” Kossuth szállóige nyomában. Délután fiumei kikötőben magyar feliratú tárgyakat, Skull Mátyás vasöntőjében készült kikötői vasbakokat kerestünk. Magyar időkben épült épületeket csodáltunk meg. Szállásunk a Dharma hostelben volt Fiumében csodálatos kilátással a tengerre.

4. nap

Reggeli után Fiumében ellátogattunk Tersattoba is, ahol a Tersattoi Mária búcsújáró templom kápolnája magyar hadihajók emlékét őrzi (például a Szent István, Viribus, Unitis, stb.). Felsétáltunk a Frangepánok által a 13. században épített Tersatto várba ahonnan lélegzetelállító kilátás nyílt a városra. Lesétáltunk az 561 lépcsőn az óvárosba, sétálgattunk a korzón, ahol az épületek az Osztrák-Magyar Monarchia idejében épültek. Ezután a Kormányzói Palota, a Magyar Királyi Tengerészeti Hatóság épülete, az Adria-palota és az Adria Magyar Királyi Tengerhajózási Rt. székháza felé igyekeztünk. Az Osztrák-Magyar Monarchia idején Rijeka – akkori nevén Fiume – volt a Magyar Királyság kikötője. Ez a régió teljesen magyarnak számított a XIX-XX században. Ennek köszönhetően számos szecessziós, neogótikus épületet találunk az óvárosban. Felkerestük azt a hidat, amely az 1920 és 1924 között fennálló Fiumei Szabadállam határát jelentette a Szerb-Horvát-Szlovén Királyság felé. Ezután következett Abbázia, az egykori magyar arisztokrácia közkedvelt nyaralóhelyének felkeresése. Felidéztünk néhány család történetét, felkerestük Markusovszky Lajos 1848-49-es tábori főorvos utolsó lakhelyét.

Délután egy fürdőzés is belefért a programba tanulóink nagy örömére, hiszen még sosem látták a tengert. Itt vacsorára pizzát kaptak. Szállásunk a Dharma hostelben volt ismét Fiumében.

5. nap

Reggeli után elindultunk visszafelé, először Varasdon álltunk meg, ami 200 évig Horvátország fővárosa volt. Rövid belvárosi városnézésünk során elsétáltunk az Erdődyek várkastélya mellett. Errefelé találtuk a Megyeházát, a Draskovics Palotát, a székesegyházat és a gyönyörű városházát is. Utolsó állomásunk Csáktornyán volt. Sétát tettünk a Zrínyiek sasfészkében, a várban, amely ma a Muraközi Múzeumnak ad otthont. Itt megkoszorúztuk azt az obeliszket amely a vadász balesetben elhunyt Zrínyi Miklósnak állít emléket. A bejáratánál

található „Zrínyi Péter búcsúja” emlékműnél felidéztük a Wesselényi-féle összeesküvés történetét, amely Zrínyi Péter és Frangepán Ferenc kivégzéséhez is vezetett.

Ezek után indultunk haza, este 8 óra körül érkeztünk élményekkel tele Bajára.

KÖTELEZŐ PROGRAMELEMEK

Várpalota: Trianon Múzeum

2025.04.29-én utaztunk el Várpalotára, a Trianon Múzeumba. Mondhatjuk, hogy ez a múzeum a várakozásunkat felülmúlva, szemléltetésben, hanghatásokban, előadásban is korhűen visszaadta azokat a borzalmakat, amiket ekkor át kellett élniük a magyar embereknek Trianon miatt. Történelem órán tanultakat megerősítve nem is lehet jobban bemutatni ezt a magyarokat érintő tragédiát.

Magyarság Háza „Tavaszi néphagyományok”:

A különleges programra 2025.05.21-én került sor. A programban résztvevő diákokkal felutaztunk Budapestre vonattal a Magyarság Házába ahol tavaszi hagyományokkal és hozzá tartozó kvízzel készültek diákjainknak. Ezután kézműveskedés keretében madarat hajtogattunk.

Tanulóinknak nagyon tetszett az előadás.

Határtalanul! előkészítő óra :

Az előkészítő órán 2025.06.03-án diákjaink megismerték a meglátogatandó tájegységek történelmi múltját, és a régió etnikai sajátosságait, magyarságának múltját és jelenét. Trianonról emlékeztünk, megvizsgálva a békeszerződés földrajzi aspektusait, a határok által teremtett gazdasági, társadalmi viszonyokat.

Kérjük, sorolja fel a Barangoló digitális tartalomtárból választott úti célokat!

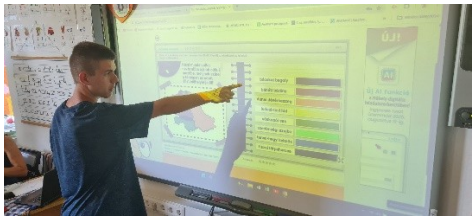
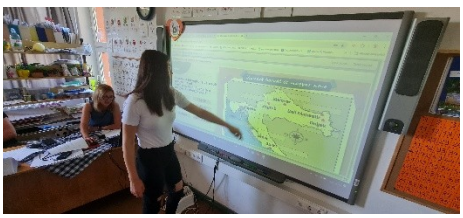

Okosdobozból: Új művészet-új megoldások, Szabad királyi városok, Drávaszögi népi építészet, Ismerd meg a Horvátországi magyarokat! Népi divatbemutató, Réti katasztrófa feladatok kerültek felhasználásra.

Külhoni magyar csoporttal közös tevékenység bemutatása:

Iskolalátogatásra mentünk Tóthfaluban egy színmagyar településen. Közös programot szerveztünk a diákokkal a magyar tanintézményben, közös sétára és beszélgetésre invitáltak bennünket, melyben a téma a látható különbségekről és hasonlóságokról szólt a 2 országban.

Sajnos a szerbiai magyarság helyzete nehéz, sok erőfeszítésükbe kerül, hogy fenn tudjanak maradni. Látogatásunk emlékére ajándékcsomagokkal kedveskedtünk a tanulóknak.

Helyi termelő megnevezése és a program részletezése valamint kiemelkedő tevékenységet folytató, ismert helyi személy, akit meglátogattunk a program során:

Mivel Faragó Zoltán a honismereti vezetőnk is volt, így nap, mint nap érdekes történeteket hallgathattunk a tótfalusi életről, küzdelmekről, megmaradásról. Ő egy vajdasági ismert idegenforgalmi vállalkozó, aki nemcsak a tudást és a hagyományt, hanem a magyarságát is megőrizte. Zoltán rendszeresen fogad magyar csoportokat. Bepillanthattunk a tótfalusi otthonába, helyi gazdaságába és megismertette a gyerekekkel a rackajuh tartást. Tanítványaink törpekecskéket, juhokat etethettek. Faragó Zoltán a helyi turisztikai élet meghatározó személye, aki mesélt nekünk a helyi turisztikai helyzetről és a vállalkozók együttműködéséről, a turizmusról a környéken. Az ő segítségével jött létre a Mini Délvidék park is. A településen neki köszönhetők az őseinket, a nagy magyarokat megformázó szobrok, parkok is.

Témanap:

A diákok erre a napra a történelmi Magyarországra és a magyar nemzeti összetartozásra vonatkozó, megemlékezéssel készültek, amelyet az iskola többi tanulója, tanárai és vezetése közösen megtekintett.

Június 04-én egész tanítási napot felölelő témanapot, iskolai vetélkedőt rendeztünk, évfolyamonként külön-külön a külhoni magyarsággal kapcsolatos ismeretekkel kapcsolatban az érintett évfolyamok tanulóinak életkorához igazítva. Ismeretterjesztő órát tartottunk számukra a Kárpát-medence magyarságáról.

Kérjük, sorolja fel a Kárpát-medencei Bakancslistáról és/vagy a Rákóczi nyomában – Kárpát-medence útikönyvből választott úticélokat!

Csáktornya, Szabadka, ZomborEszék - Eszék vára 1712-ben épült, ma egyike Horvátország legnagyobb erődítményeinek.

Csáktornya - Itt írta Zrínyi Miklós a legismertebb művét, a „Szigeti veszedelem” című verses eposzt, és itt is hunyt el 1664. november 18-án egy vadkanvadászat közben kapott halálos sebe miatt, máig tisztázatlan körülmények között.

Kopács - Ezen a vidéken torkollik a Dráva a Dunába. A Kopácsi-rét Európa egyik legnagyobb természetes mocsárvidéke. Csodálatos flórája és faunája különleges élményeket ígér az ide látogatóknak.

Értékelő óra: 2025. 06.19.

A nap programja az utazás során átélt élményeinkről, azok átadásáról szólt, valamint lehetőséget adtunk a többi osztálynak is, hogy megismerhessék az utunk során megismert emlékeket, látványosságokat, legendákat. Az út képeiből, videófelvételeiből összeállítást készítettünk, így mutattuk be az öt nap alatt átélt élményeket. Az értékelő óra során rendszereztük és megszilárdítottuk azokat az ismereteket, amelyekkel az út során gazdagodtunk. A meglátogatott települések magyarságáról szerzett személyes tapasztalatokat és ismeretek megosztottuk egymással és itthoni diáktársainkkal. A kirándulás utáni héten szerdán, összehívtuk a kiránduláson részt vett gyerekeket, hogy egy kis élménybeszámolót tartsunk. A kirándulás alatt készült képekből bemutatót készítettünk. Élményeinket tanárainkkal és az iskola vezetésével is megosztottuk. A külhoni diáktársainkkal kialakult személyes kapcsolatokról, tapasztalatokról is beszámoltunk.

Elmesélték, hogy érezték magukat az út során, mely programok tetszettek neki a legjobban.

A gyerekek után a kísérőpedagógusok is megosztották velük tapasztalataikat. Mindannyian egyetértettünk abban, hogy a kirándulás jól összekovácsolta a közösségünket, erősítette a nemzeti öntudatunkat és jobban megismerhettük egymást. A programunk zárásaként megtekintettük a kirándulásról készült fényképeket.

Elmondható, hogy csodaszép napokat tölthettünk Horvátországban, megtapasztalhattuk az ott élő emberek vendégszeretetét, történelmünk közös vonásait.

Biztosak vagyunk abban, hogy ez az ötnapos utazás mindannyiunk életében jelentőséggel bír. Köszönjük mindenkinek, aki lehetővé tette számunkra, hogy ilyen, egész életre szóló élményben részesüljünk!

Reméljük, lesz még lehetőségünk máskor is ellátogatni Horvátországba.

Baja,2025.06.21. Várhelyiné Takács Mónika

szervező